לה: השוחט פרק שני חולין

שמא תשב עליהן אשתו נדה. מנגדי עם הארץ מדרס לפרושין צריך נמי הא׳ טעמא דע״ה אינו עושה מדרס ולא מטמא בהיסט כדתנן בהדיא במסכת טהרות כפ״ז (משנה ו) הנגנים שנכנסו לבית אינו טמא אלא מקום רגלי הנגנים ומה הם מטמאים אוכלין ומשקין וכלי חרס פתוחים אבל לא המסככות והמוסכות וכלי חרס המוקפין למיד פתיל ואם יש עמהן עובד כוכבים או אשה הכל טמא משמע בהדיא דע״ה אינו עושה מסכך ומוסך ואינו מטמא בהיסט [1] ובהגמנקין (דף פח:) נמי פריך גבי מוקף למיד וליחוש שמא תסיטנו אשתו נדה משמע דהוא עצמו אין מטמא בהיסט ולריך ליתן טעם דמ״ש דלענין ליטרל שלו עשאוהו כזב שמעייותיו טמאים כדמשמע בפ׳ בנות כותים (נדה דף לג:) ובפ׳ חומר בקדש (חגיגה דף כג.) ולענין מדרס והיסט לא עשאוהו כזב ונראה דטעמא משום דאין גזירות על הליכור אלא מ״כ רוב הליכור יכולין לעמוד בהם וכליטורא שלו אפשר ליזהר אבל חומרא יתירה כגון מסכך ומוסך [1] בהיסט לא לו חכמים להחמיר ובפרק בנות כותים (נדה דף לג:) יש להאריך יותר ולא כאן:

ואם אמר הפרשתי לתוכה רביעית קדש נאמן. ולא״ת היאך יאכל כהן תרומה כיון דקדש מעורב בה וי״ל דע״י בריכה שיאמר רביעית שאני עתיד להפרים יהא קדש [2]:

תטמא תרומה לקדש. ולא״ת שאני הכא שאמרה על טהרת קדש וממ״נ כיון דמהמנית ליה לקדש מהימן נמי לתרומה וי״ל דס״ד כיון לתרומת חבר נמי מטמא קודם משום דעהרתה עומאה אבל הקדש לא שייך הכא להימניה לעם הארץ משום שלא יהא כונה בתה לעצמו אי נמי פריך הכ״ל למיתס שמא נתן קדש בחבית אחר שנתן בה תרומה:

שחיטה מבשרת ולא דם. וטעמא משום דמתרת בשר בחמילה וכן פירש בקונטרס:

דם המת אינו מבשיר. פירש בקונטרס בהמה שמתה מאליה ובסמוך נמי גבי דם מנפתו אינו מבשיר פירש כמו כן דם מכת בהמה וקשיא לר״ת דאל״כ הא׳ל דם מיתה דם מנפתה ועוד דגבי אדם תנן לה במסכת מכשירין (פ״ו משנה ו) והכי איתא התם אלו מטמאין ומכשירין זובו ורוקו שכבת זרעו ומימי רגליו ורביעית דם מן המת ודם הנדה כו׳ רבי שמעון אומר דם המת אינו מבשיר ועוד דדם מנפתה של בהמה אפילו לכנן מודו דלא מבשיר דאמר בפרק חבית (שבת דף קמג:) לא אם טמא חלב אשה שלא לרצון שכן דם מנפתה טמא יטמא חלב בהמה שלא לרצון שדם מנפתה טהור ומסתמא כרבנן אתי דלא מסתבר לאוקומי כרבי שמעון ולא כרבנן ועוד דאי שייך דם חלבים בבהמה מאי שנא גבי אדם דאמר מה לי קטלה כולה מה לי קטלה פלגא דדם מנפתו מבשיר ומאי שנא בהמה דלא אמרינן ועוד דאמרינן בסמוך רבי חייא סבר דאיכא לשחיטה אלא לבסוף והא דם מכה היא ולא מבשר והתם כרבנן דהא מבשר דם שחיטה ובפרק העור והרוטב (לקמן קנא.) אמר שונין ישראל בטומאה ועובד כוכבים בטהורה לריכי מחשבה (בה) והבשר ממקום אחר ואמאי לא מבשר מעשה דם חלבים מיהו פירש בקונטרס שם דלא מקרי דם חלב אלא על ידי ניסטרא ומצוחר כדקאמר בסוטה לחת אותה על חלבי צואתי רשעים ואין נראה דהא [3] לגד בית הבחיטה הוא דאיקרי צואה כדמשמע בפ״ק (לעיל דף יט:) לכך נראה לר״ת דכולה שמעתתא איירי באדם דשייך ביה דם חלבים ולא בבהמה: **לשמעינן** דם השחיטה וב״ש דם המת. ולא״ת ומאי כ״ש דמה עניין זה הא אגל זה הא מתרי קראי נפקי לרבנן דם המת מדם חלבים ישתה ודם שחיטה מתשפכנו כמים וכן קשה בסמוך גבי דם מנפתו וי״ל דס״ד דאפילו לרבנן אי לאו דנפקא לן [3] שחיטה מתשפכנו כמים הוה אמינא דדם חלבים דוקא מבשיר דהיינו שנהרג ולא מת מאליו דלא אמרינן מה לי קטליה איהו מה לי קטליה מלאך המות דאין לך בו אלא חידושו דלא מצינו דם מבשיר אלא דם חלבים אבל השתא דדם שחיטה מבשיר לא הוי חידוש מאי דמבשיר דם חלבים ואמרינן מה לי קטלה כו׳ וכן בסמוך: **למישרי** דמן דפסולי המוקדשין. ולר׳ אחאי דאמר בפרק כל שעה (פסחים דף כח:) דלא תאכלו משמע איסור הנאה אינטריך למישרי כל דם והכא נקט פסולי המוקדשין משום דחזקיה דפליג עליה ואמר דלא תאכלו לא משמע ליה איסור הנאה והוה מלי נמי למימר דאינטריך קרא לדם בהמה דלא בעי כסוי כדאמרינן גבי הדם (לקמן דף פד.) ואומר ר״י אע״ג דאין היקש למחצה לא מסתבר ליה לר׳ שמעון מתשפכנו כמים אלא לענין שפיכה דלא בעי קבורה ולא כסוי אבל הכשר לא שייך מידי לשפיכה:

סלקא

שמא תשב עליהן אשתו נדה אבל בפירי לא אמרינן ורבי יצחק בפירי נמי אמר מתיב רבי ירמיה מדיפתי ומי אמרינן בפירי והתנן [1]אם אמר הפרשתי לתוכה רביעית קדש נאמן ולא קא מטמא ליה תרומה לקדש ואי אמרת טהרתה טומאה היא אצל הקדש תטמא תרומה לקדש א״ל טומאה בחבורין קאמרת טומאה בחבורין שאני דמגו דמהימן אקדש מהימן נמי אתרומה מתיב רב הונא בר נתן [2]השני שבחולין מטמא משקה חולין ופוסל אוכלי תרומה והשלישי מטמא משקה קדש ופוסל אוכלי קדש בחולין שנעשו על טהרת הקדש תנאי היא דתניא [3]חולין שנעשו על טהרת קדש [4]הרי הן כחולין ר״א ברבי צדוק אומר הרי הן כתרומה לטמא שנים ולפסול אחד: ר״ש אומר הוכשרו בשחיטה: אמר רב אסי אומר היה ר״ש שחיטתו מכשרת ולא דם לימא מסייע ליה ר״ש אומר הוכשרו בשחיטה מאי לאו בשחיטה ולא בדם לא אף בשחיטה ת״ש אמר להן ר״ש וכי הדם מכשיר והלא שחיטה מכשרת ה״ק להן וכי דם בלבד מכשיר אף שחיטה נמי מכשרת ת״ש [5]ר״ש אומר דם המת אינו מכשיר מאי לאו [6]הא דם שחיטה מכשיר לא הא דם חללים מכשיר אבל דם שחיטה מאי לא מכשיר לשמעינן דם המת דם המת אינו מכשיר מאי לאו [7]הא דם שחיטה מכשיר לא הא דם חללים מכשיר אבל דם שחיטה מאי לא מכשיר לשמעינן דם המת דם המת אינו מכשיר מאי לאו מה לי קטליה מלאך המות קמ״ל ת״ש ר״ש אומר דם מנפתו אינו מכשיר מאי לאו הא דם שחיטה מכשיר לא הא דם חללים מכשיר אבל דם שחיטה מאי לא מכשיר לשמעינן דם שחיטה וב״ש דם מנפתו דם מנפתו איצטריכא ליה ס״ד אמינא [8]מה לי קטליה כולה מה לי קטליה פלגא ומאי שנא דם חללים דמכשיר דכתיב [9]ודם חללים ישתה דם שחיטה נמי כתיב [10]על הארץ תשפכנו כמים ההוא למישרי דמן דפסולי המוקדשין בהנאה הוא דאתא

ס״ד

אם אמר הפרשתי לתוכה כו׳. כמומר בקדש (חגיגה דף כד:) תנן ביהודה נאמנין עמי הארץ על טהרת יין לנסכים אם אמרו טהורין [3]הן והימנוהו רבנן כדי שלא יהא כל אחד הולך ובונה במה לעצמו ושורף פרה אדומה לעצמו אבל על התרומה אין נאמנין אלא בשעת הגיתות והבדים עברו הגיתות והבדים והביאו לו חבית של יין דתרומה ה״ז לא יקבל הימנו ואם אמר לו הפרשתי לתוך חבית [3]זה רביעית לנסכים נאמן על כולם ומקבלם כהן ושותה: **בחיבורין.** שמניחם בכלי אחד [4]ומערב: **מעמא משקה חולין.** כדאמרן לעיל (דף לג.) דעביד להו תחלה: **והשלישי.** שבחולין: **כחולין שנעשו כו׳.** כלומר בחלו חולין אמרו [5]כשנעשה על טהרת הקדש וקתני דעביד רביעי בקדש: **הרי הן כחולין.** ואין נאין לכלל שלישי: **הרי הן כתרומה.** כדמפרש לעמא שניס ולפסול אחד כלומר הראשון והשני טמא כהן והשלישי פסול ואינו טמא לעשות רביעי אפילו בקדש וכיון דאשמועינן בדיההו דלא שייך בהו רביעי תו לא מיקרי שלישי דידהו טמא אלא פסול ולא עביד רביעי בקדש והאי תנא ס״ל כרבי יצחק ותנא דמתניתין קמייתא פליג עליה כדקתני ופוסל אוכלי קדש: **שחיטה מכשרת.** את הבשר לטומאה דמשויא ליה אוכלא: **ולא דם.** ונפקא מינה דאילו נפל דם שחיטה על הזרעים לא הוכשרו דלא מיקרי דם שחיטה משקה: **אף בשחיטה.** היכא דליכא דם ולעולם כי איכא דם נמי מכשיר את הזרעים: **דם המת.** בהמה שמתה מאליה: **דם חללים.** שנהרגה ונקמיה מפרש טעמא: **לשמעינן דם שחיטה.** דלא מכשר ואע״ג דאיתקוש למים דכתיב על הארץ תשפכנו כמים: **ס״ד אמינא.** דם המת עדיף דהוי כדם חללים דמה לי קטלה אילו כולה אבל דם שחיטה לא מיקרי חלב אלא זבוח: **מנפתו.** לשון (תהלים לח) פן תנוף נאבן רגלך. כלומר דם מכת בהמה: **אינו מכשיר.** דלא מיקרי משקה אלא דם חללים דכתיב [6]ישתה: **דפסולי המוקדשין.** לאחר שנפדו מה מים מותרים בהנאה אף דם פסולי המוקדשין מותרים בהנאה דהאי קרא בפסולי המוקדשין מוקמינן ליה בספרי [7]: הואיל

כרבנן אתי דלא מסתבר לאוקומי כרבי שמעון ולא כרבנן ועוד דאי אמרינן בסמוך רבי חייא סבר דאיכא לשחיטה אלא לבסוף והא דם מכה היא ולא מבשר והתם כרבנן דהא מבשר דם שחיטה ובפרק העור והרוטב (לקמן קנא.) אמר שונין ישראל בטומאה ועובד כוכבים בטהורה לריכי מחשבה (בה) והבשר ממקום אחר ואמאי לא מבשר מעשה דם חלבים מיהו פירש בקונטרס שם דלא מקרי דם חלב אלא על ידי ניסטרא ומצוחר כדקאמר בסוטה לחת אותה על חלבי צואתי רשעים ואין נראה דהא [8] לגד בית הבחיטה הוא דאיקרי צואה כדמשמע בפ״ק (לעיל דף יט:) לכך נראה לר״ת דכולה שמעתתא איירי באדם דשייך ביה דם חלבים ולא בבהמה: **לשמעינן** דם השחיטה וב״ש דם המת. ולא״ת ומאי כ״ש דמה עניין זה הא אגל זה הא מתרי קראי נפקי לרבנן דם המת מדם חלבים ישתה ודם שחיטה מתשפכנו כמים וכן קשה בסמוך גבי דם מנפתו וי״ל דס״ד דאפילו לרבנן אי לאו דנפקא לן [3] שחיטה מתשפכנו כמים הוה אמינא דדם חלבים דוקא מבשיר דהיינו שנהרג ולא מת מאליו דלא אמרינן מה לי קטליה איהו מה לי קטליה מלאך המות דאין לך בו אלא חידושו דלא מצינו דם מבשיר אלא דם חלבים אבל השתא דדם שחיטה מבשיר לא הוי חידוש מאי דמבשיר דם חלבים ואמרינן מה לי קטלה כו׳ וכן בסמוך: **למישרי** דמן דפסולי המוקדשין. ולר׳ אחאי דאמר בפרק כל שעה (פסחים דף כח:) דלא תאכלו משמע איסור הנאה אינטריך למישרי כל דם והכא נקט פסולי המוקדשין משום דחזקיה דפליג עליה ואמר דלא תאכלו לא משמע ליה איסור הנאה והוה מלי נמי למימר דאינטריך קרא לדם בהמה דלא בעי כסוי כדאמרינן גבי הדם (לקמן דף פד.) ואומר ר״י אע״ג דאין היקש למחצה לא מסתבר ליה לר׳ שמעון מתשפכנו כמים אלא לענין שפיכה דלא בעי קבורה ולא כסוי אבל הכשר לא שייך מידי לשפיכה:

סלקא

עין משפט נר מצוה

ק א מיי׳ פי״ח מהל׳ מאכל ומשקה הל״ד:
קא ב מיי׳ פי״ח מהל׳ מאכלות אסורות הל״ז:
קב ג מיי׳ שם הל״ט ופי״ב הלכה טז:
קג ד מיי׳ פ״ו מהל׳ טומאת אוכלין הל״ג:

רבינו גרשום

אבל בפירי לא אמרינן. כלומר פירי דתרומה לא אמרינן שעושה רביעי בקדש: והתנן אם [אמר] הפרשתי לתוכה רביעית קדש נאמן כו׳ דאמרי׳ בפסחת חגיגה ביהודה נאמנין על טהרת יין ושמן כל השנה כולה כלומר אפי׳ עמי הארץ יין לצורך ניסוך ושמן לצורך מנחות ובשעת הגיתות והבדים אף על התרומה עברו הגיתות והבדים אין נאמנים ואם אמר הפרשתי לתוכה רביעית קדש נאמן דאמרינן מגו דמהימן אקדש נאמן אתרומה אפי׳ לאחר הגיתות והבדים ואי אמרת טהרתה זכו׳ גיתות ריין בדים דשמן: טומאה בחבוריין קא אמרת. כלומר כיון [1] דפיס בה לקדש ודאי עשה לה לתרומה קודם לכן שמירה מעולה כקדש: השני שבחולין מטמא משקה חולין כו׳. כדאמרי׳ לעיל מצינו שני שעושה שני ע״י משקין דעלולין הן לקבל טומאה ופוסל אוכלי תרומה דחשוב שלישי ופוסל בתרומה והשלישי מטמא משקה קודש דעושה משקה קודש כמוהו ופוסל אוכלי קדש שעושה האוכלין רביעי קשיא לרב יצחק בר שמואל דהא לאו קדש מקדש הוא: ר׳ אלעזר בר׳ צדוק [אומר] הרי הן כתרומה לטמא שנים. כלומר לטמא שנים לבדו דזהו שלישי ולפסל אחד זהו רביעי וכיצד תנאי היא דת״ק דר׳ אלעזר בר׳ צדוק סבר הרי הן כחולין ולא עושה רביעי בקדש שאין לך דבר שעושה רביעי בקדש אלא קדש מקודש ור׳ אלעזר בר׳ צדוק סבר חולין שנעשו על טהרת הקדש עושה רביעי בקדש: דם המת אינו מכשיר. כלומר בהמה שמתה מאיליה: הא דם חללים מכשיר. כלומר שנהרגה ולא נשחטה דגזרת הכתוב הוא ודם חללים ישתה: דם מנפתה. כלומר מיתה:

[1] נראה ל״ל כיון דמיכרה לקודש ולא עבה יכר׳.

מסורת הש״ס

[1] תוספתא פ״ב מ״ו ע״ש, [2] [חגיגה כ.], [3] [מכשירין פ״ו מ״ו], [4] [נדה נה:], [5] [רמב״ם יב טו], [6] [ל״ל ובהמקקין], [7] [עי׳ תוס׳ זבחים פח. ד״ה מן].

תורה אור השלם

1. הֵן עַם כְּלָבִיא יָקוּם וְכַאֲרִי יִתְנַשָּׂא לֹא יִשְׁכַּב עַד יֹאכַל טֶרֶף וְדַם חֲלָלִים יִשְׁתֶּה:
במדבר כג כד
2. רַק הַדָּם לֹא תֹאכֵלוּ עַל הָאָרֶץ תִּשְׁפְּכֶנּוּ כַּמָּיִם:
דברים יב טז

מוסף רש״י

הפרשתי לתוכה רביעית קדש נאמן. דמיני דעלמא אקדש נאמן אתרומה (חגיגה כד:). **ודם חללים ישתה.** אלמא דם אגל אינקרי משקה (נדה נה:).

שיטה מקובצת

[1] דא״כ תרומה טהורה נמי נימא דמטמאה: [2] אם אמרו טהורין מהימני והימנוהו רבנן: [3] ואם אמר לו הפרשתי לתוך חבית זו רביעית לנסכים נאמן על כולה ומקבלה כהן ושותה: [4] בכלי אחד יחד הס״ד: [5] כשנעשו על טהרת הקדש והאי לאו קדש מקודש הוא ונקתני דעביד: [6] אלא דם חללים דכתיב ודם חללים ישתה: [7] כגון משכב ומושב והיסט לא: [8] ואין נראה דהא דאיקרי צואה: [9] אי לאו דנפקא לן דם שחיטה מתשפכנו: